

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ
УКРАЇНИ ІМЕНІ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін

**ПРОГРАМА
ознайомчої практики курсантів I курсу навчання
Національної академії Державної прикордонної
служби України
імені Б. Хмельницького**

Спеціальність: 053«Психологія»

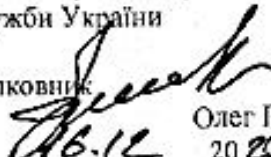
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ
УКРАЇНИ ІМЕНІ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Кафедра психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін

ПОГОДЖЕНО:

Начальник управління соціально-гуманітарного забезпечення, Адміністрація Державної прикордонної служби України

полковник

Олег ПРИМАЧЕНКО
16.12 2020 року

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького

генерал-майор

Олександр ЛУЦЬКИЙ

17 12 2020 року

ПРОГРАМА

ознайомчої практики курсантів I курсу навчання Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького

Спеціальність: 053 «Психологія»

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ (МЕТА І ЗАВДАННЯ), ОРГАНІЗАЦІЯ, ПРОВЕДЕННЯ ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ І ЇЇ ЗМІСТ

Програму ознайомчої практики для курсантів I курсу навчання факультету: забезпечення оперативно-службової діяльності Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького – здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю: 053 «Психологія» розроблено відповідно до Інструкції з організації та проведення практичної підготовки курсантів Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького (затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 02.03.2018 № 167, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 20.03.2018 за № 344/31796), Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту»; Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах (наказ міністра освіти України від 2.06.93 р., №161); Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) (постанова Кабінету Міністрів України від 20.01.98 р., № 65).

Мета ознайомчої практики – поглиблення і закріплення теоретичних знань на практиці, набуття та вдосконалення професійних навичок і вмінь набутих під час вивчення матеріалу на першому курсі навчання з метою особистісно-професійного становлення, що передбачає ознайомлення з основними формами та напрямками роботи психологів, особливостями організації робочого кабінету (місця) психолога та ведення звітної документації.

Завданнями ознайомчої практики є:

систематизація, поглиблення та закріплення отриманих знань і навичок стосовно методів і форм організації діяльності в галузі психології;

ознайомлення з основними формами та напрямками роботи психолога різного профілю за змістом і специфікою психодіагностичної роботи;

спостереження за проведенням діагностичної, консультативної, психокорекційної, просвітницької роботи психолога;

спостереження за поведінкою психолога та клієнта під час проведення консультації;

розвиток здатності до створення довірливих і продуктивних контактів з іншими особами;

формування умінь щодо оформлення звітної документації;

збирання фактичного матеріалу, необхідного для захисту ознайомчої практики.

Організація ознайомчої практики

Не пізніше, ніж за два місяці до початку ознайомчої практики Національна академія надсилає до управління професійної підготовки Департаменту персоналу Адміністрації Державної прикордонної служби (далі – Адміністрація

Держприкордонслужби) пропозиції щодо кількості курсантів і переліку посад ознайомчої практики на яких планується провести, а також строки її проведення.

Організація ознайомчої практики покладається на ректора Національної академії, який на підставі розпорядження Адміністрації Держприкордонслужби, але не пізніше ніж за місяць до початку проходження ознайомчої практики видає наказ про організацію ознайомчої практики курсантів, яким визначає організаційні заходи, необхідні для забезпечення належного її проходження, призначає керівників ознайомчої практики від академії (за необхідності), ставить завдання щодо відрядження керівників та курсантів до місць ознайомчої практики, визначає організацію здійснення контролю, строк проведення захисту результатів ознайомчої практики та склад комісії із захисту результатів ознайомчої практики курсантів.

Профільною кафедрою з питань організації ознайомчої практики курсантів I курсу навчання за спеціальністю 053 «Психологія» є кафедра психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Враховуючи вимоги наказу ректора академії, начальники факультетів та їх заступники з навчально-методичної роботи спільно з начальником кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін відпрацьовують план підготовки до проведення ознайомчої практики, який затверджується заступником ректора (проректором) Національної академії з навчальної та наукової роботи.

У плані відображаються заходи підготовчого періоду, ходу ознайомчої практики та організації підведення підсумків ознайомчої практики.

До початку ознайомчої практики керівник від Національної академії (в разі його призначення) вивчає нормативно-правові акти з питань організації та проведення ознайомчої практики курсантів, програму ознайомчої практики, навчально-методичні матеріали.

У рамках підготовчого періоду курсанти вивчають програму ознайомчої практики, начальником факультету забезпечення оперативно-службової діяльності готуються та подаються відповідні заявки та довідки з матеріального забезпечення ознайомчої практики.

У визначений планом термін начальник факультету і начальник профільної кафедри проводять інструкторсько-методичні заняття з особовим складом, здійснюють організаційні заходи щодо інструктажу з дотримання заходів безпеки, постановки завдань, підготовки необхідних документів та інше.

До початку ознайомчої практики курсантами вивчаються обов'язки та складаються проекти індивідуальних планів проходження ознайомчої практики (додаток 1), які в подальшому затверджуються керівником органу охорони державного кордону (далі ООДК) та погоджуються керівниками ознайомчої практики від підрозділу та Національної академії.

Ознайомча практика курсантів проводиться на базі Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького та підприємств, установ, організацій, що надають психологічну допомогу різним категоріям клієнтів, з якими укладено договори про проходження практики, які

визначаються після завчасного погодження з управлінням професійної підготовки Департаменту персоналу Адміністрації Державної прикордонної служби України, протягом чотирьох тижнів.

II. ОBOB'ЯЗКИ ОСІБ, ЯКІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ В ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННІ ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ, А ТАКОЖ ОBOB'ЯЗКИ КУРСАНТІВ

Ректор Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького організовує та контролює:

- своєчасне розроблення факультетами, кафедрами програм практичної підготовки;
- розподіл курсантів для проходження практичної підготовки;
- проведення організаційно-методичних інструктажів курсантів з питань проходження практичної підготовки;
- забезпечення курсантів програмами проходження практичної підготовки;
- узагальнення витягів з наказів органів охорони державного кордону щодо організації в них практичної підготовки курсантів;
- проведення захисту результатів практичної підготовки;
- узагальнення результатів практичної підготовки.

Керівник ознайомчої практики від кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін:

- надає курсанту допомогу в підготовці індивідуального плану проходження ознайомчої практики та контролює подальше його виконання;
- ознайомлює курсанта з обстановкою та особливостями оперативно-службової діяльності, посадовою інструкцією та іншими документами, які регламентують діяльність підрозділу охорони державного кордону;
- здійснює практичне навчання курсанта відповідно до програми ознайомчої практики;
- відповідає за повноту та якість виконання індивідуального плану проходження ознайомчої практики курсанта;
- забезпечує дотримання заходів безпеки;
- надає курсанту допомогу в збиранні необхідної інформації, яку надалі він може використати в межах захисту ознайомчої практики;
- аналізує рівень підготовки, морально-ділові якості курсанта;
- після завершення ознайомчої практики готує відгук за результатами ознайомчої практики курсанта Національної академії, в якому зазначаються:
  - рівень знання зброї і техніки, навички роботи з ними (експлуатації, організації обліку та зберігання);
  - ставлення до виконання службових обов'язків, дисциплінованість, рівень фізичної підготовки, найбільш типові риси характеру;
  - висновки про практичну роботу та рівень професійної підготовки курсанта;
  - стан (обсяг) виконання курсантом індивідуального плану проходження ознайомчої практики;

загальна оцінка ознайомчої практики.

Керівниками ознайомчої практики від кафедри призначаються особи з числа науково-педагогічного складу кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Керівник ознайомчої практики від Національної академії:

здійснює постійний контроль за умовами проходження ознайомчої практики для забезпечення якісного виконання курсантами програми ознайомчої практики, станом дисципліни та правопорядку;

надає начальнику органу охорони державного кордону пропозиції щодо усунення недоліків, виявлених в організації ознайомчої практики;

доповідає щотижня начальнику факультету про хід практичної підготовки;

надає курсантам необхідну методичну допомогу;

узагальнює пропозиції начальника органу охорони державного кордону щодо формування у курсантів практичних навичок та умінь, а також позитивні приклади ефективної організації професійної діяльності та матеріали з аналізом типових нестандартних і помилкових рішень у діяльності посадових осіб для врахування їх в освітньому процесі;

здійснює професійну орієнтацію в органі охорони державного кордону з метою відбору кандидатів для вступу до Національної академії;

подає начальнику факультету звіт про проведення ознайомчої практики курсантів Національної академії (згідно типової форми) із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення умов її організації.

Повсякденна діяльність керівника ознайомчої практики від Національної академії відображається в особистому плані роботи керівника ознайомчої практики від Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького (додаток 2).

Курсант:

до початку ознайомчої практики вивчає зміст та вимоги керівних документів, які безпосередньо стосуються ознайомчої практики та виконання обов'язків за посадою, на якій буде проходити практичну підготовку;

своєчасно прибуває до місця ознайомчої практики у встановленій формі одягу і має при собі службове посвідчення, довідку про допуск до державної таємниці (якщо це передбачено номенклатурою посад), посвідчення про відрядження;

ознайомлюється з посадовою інструкцією та в межах своєї компетенції – зі службовою документацією;

бере участь у нарадах, заняттях з особовим складом;

сумлінно і своєчасно виконує завдання, які передбачені програмою практичної підготовки;

складає індивідуальний план проходження ознайомчої практики та веде щоденник проходження ознайомчої практики;

дотримується правил охорони праці, заходів безпеки, внутрішнього розпорядку роботи та службової дисципліни.

III. ПЕРЕЛІК УМІНЬ І НАВИЧОК, ЯКИХ ПОВИННІ НАБУТИ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Відповідно до мети, завдань ознайомчої практики та в межах своєї компетенції курсанти I курсу навчання під час проходження ознайомчої практики **повинні**:

знати:

- основні відомчі нормативно-правові акти, які регламентують діяльність практичного психолога в установі (організації);
- функціональні обов'язки психолога установи (організації);
- основні механізми організації та проведення психологічних досліджень;
- основні методи психологічних досліджень;
- особливості вибору та застосування психодіагностичних методик у практичній діяльності психолога.

вміти:

- орієнтуватись у різних видах планів роботи психолога;
- вибирати матеріали для проведення тематичних бесід, круглих столів, наукових семінарів, лекцій;
- оформляти результати різних видів робіт практичного психолога;
- аналізувати якість виконання того чи іншого виду робіт у відповідності до існуючих вимог;
- оформляти результати практики в формі щоденника, звіту.

У результаті проходження ознайомчої практики курсанти повинні набути уміння і навички (результати навчання), які забезпечують формування компетентностей відповідно до освітньо-професійних програм, а саме:

Згідно із Законом України “Про вищу освіту” компетентність – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

У результаті проходження ознайомчої практики курсант повинен набути з-поміж загальних компетентностей наступні:

ЗК-1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність до адаптації та дії у новій ситуації, бути критичним і самокритичним.

ЗК-8. Навички міжособистісної взаємодії.

У результаті проходження ознайомчої практики курсант повинен набути з-поміж фахових компетентностей наступні:

ФК-3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

ФК-7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

ФК-10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

ФК-11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Оволодіння всією сукупністю згаданих компетентностей забезпечує наступні програмні результати навчання, що визначають нормативний зміст підготовки майбутнього психолога:

ПРН-1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.

ПРН-2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН-3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПРН-6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН-8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПРН-10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН-13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРН-15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН-16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПРН-17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ІV. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

№ з/п	Тема індивідуального завдання
1.	Ознайомитись з особливостями ділянки відповідальності підрозділу охорони державного кордону.
2.	Ознайомитись з графіком проходження практики та його узгодження з керівником практики і психологом установи.
3.	Ознайомитись з документацією психолога, що ділиться на п'ять категорій: - нормативно-правову (закони України, постанови Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, накази, розпорядження, Положення Міністерства освіти і науки України, управлінь (відділів) освіти і науки місцевих державних адміністрацій щодо діяльності психологічної служби системи освіти України); - навчально-методичну (підручники, навчально-методичні посібники, збірники методичних рекомендацій, навчальні програми (плани), фахові періодичні видання тощо); - для службового використання (індивідуальні картки психолого-педагогічного діагностування, журнали індивідуальних консультацій, протоколи корекційно-відновлювальної та розвивальної роботи, матеріали психолого-педагогічних консиліумів, тексти (ключі) тестових методик, опитувальники, анкети, бланки відповідей тощо).
4.	Ознайомитись з основними відомчими нормативно-правовими актами, які регламентують діяльність психолога в установі (організації)
5.	Ознайомитись з функціональними обов'язками психолога установи (організації)
6.	Ознайомитись з діяльністю психологічної служби за місцем проходження практики: з планом та змістом роботи психолога; обов'язками психолога; розподілом часу на різні види діяльності; психологічною документацією; робочим місцем психолога; вимогами щодо оформлення кабінету психолога
7.	Прийняти участь в проведенні психологічних обстежень, бесід, консультування.
8.	Прийняти участь в обробці результатів проведених психодіагностичних досліджень
9.	Прийняти участь в оформленні звітної документації під час проходження практики
10.	Інформування про проведення «Дня відкритих дверей» та профорієнтаційну програму «Відчуй себе курсантом Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького з метою популяризації спеціальності «Психологія».
11.	Допомога в організації та проведенні профорієнтаційних заходів (круглі столи, тренінги, групові дискусії, лекції, профорієнтаційні бесіди, демонстрація слайдів, діагностика професійної спрямованості учнів, виховні заходи, сумісні вечори відпочинку, оформлення шкільних стінгазет із посиланням на сайт академії та факультету тощо) з метою популяризації спеціальності «Психологія»
12.	Психологічна просвіта (розробити лекцію-бесіду з будь якої сфери дослідження, включаючи рекомендації та вправи та ігри на 1 годину) – опис лекції, проведення їх
13.	Здійснити аналіз ефективності проходження практики, розробка пропозицій щодо вдосконалення її проведення
14.	Заповнити щоденник ознайомчої практики
15.	Оформити звіт та фото звіт з інформацією про проходження ознайомчої практики

V. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ознайомча практика курсантів проводиться на базі Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького з відвідуванням підприємств, установ, організацій, що надають психологічну допомогу різним категоріям.

Типовий розподіл часу на відпрацювання завдань ознайомчої практики

№ з\п	Перелік часткових завдань та питань ознайомчої практики	Термін
1.	Ознайомитись з особливостями ділянки відповідальності підрозділу охорони державного кордону.	1-2 доби
2.	Ознайомитись з графіком проходження практики та його узгодження з керівником практики і психологом установи.	1-2 доби
3.	Ознайомитись з документацією психолога, що ділиться на п'ять категорій: - нормативно-правову (закони України, постанови Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, накази, розпорядження, Положення Міністерства освіти і науки України, управлінь (відділів) освіти і науки місцевих державних адміністрацій щодо діяльності психологічної служби системи освіти України); - навчально-методичну (підручники, навчально-методичні посібники, збірники методичних рекомендацій, навчальні програми (плани), фахові періодичні видання тощо); - для службового використання (індивідуальні картки психолого-педагогічного діагностування, журнали індивідуальних консультацій, протоколи корекційно-відновлювальної та розвивальної роботи, матеріали психолого-педагогічних консиліумів, тексти (ключі) тестових методик, опитувальники, анкети, бланки відповідей тощо) (на захисті бути готовим доповісти) .	протягом ознайомчої практики
4.	Ознайомитись з основними відомчими нормативно-правовими актами, які регламентують діяльність психолога в установі (організації) (на захисті бути готовим доповісти)	протягом ознайомчої практики
5.	Ознайомитись з функціональними обов'язками психолога установи (організації) (на захисті бути готовим доповісти)	1-3 доби
6.	Ознайомитись з діяльністю психологічної служби за місцем проходження практики: з планом та змістом роботи психолога; обов'язками психолога; розподілом часу на різні види діяльності; психологічною документацією; робочим місцем психолога; вимогами щодо оформлення кабінету психолога (на захисті бути готовим доповісти)	протягом ознайомчої практики
7.	Прийняти участь в проведенні психологічних обстежень, бесід, консультування (на захисті бути готовим доповісти) .	протягом ознайомчої

№ з\п	Перелік часткових завдань та питань ознайомчої практики	Термін
		практики
8.	Прийняти участь в обробці результатів проведених психодіагностичних досліджень (на захисті бути готовим доповісти)	протягом ознайомчої практики
9.	Прийняти участь в оформленні звітної документації психолога під час проходження практики (на захисті бути готовим доповісти про результати та <u>представити виконані власноруч</u> зразки протоколів обстеження)	протягом ознайомчої практики
10.	Інформування про проведення «Дня відкритих дверей» та профорієнтаційну програму «Відчуй себе курсантом Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького з метою популяризації спеціальності «Психологія» (на захисті бути готовим доповісти).	1-3 доби
11.	Допомога в організації та проведенні профорієнтаційних заходів (круглі столи, тренінги, групові дискусії, лекції, профорієнтаційні бесіди, демонстрація слайдів, діагностика професійної спрямованості учнів, виховні заходи, сумісні вечори відпочинку, оформлення шкільних стінгазет із посиланням на сайт академії та факультету тощо) з метою популяризації спеціальності «Психологія» (на захисті бути готовим доповісти та <u>представити фотозвіт</u>)	протягом ознайомчої практики
12.	Психологічна просвіта (розробити лекцію-бесіду з будь-якої сфери дослідження, включаючи вправи та ігри на 1 годину) – опис лекції, проведення їх (на захисті бути готовим доповісти про результати та <u>представити виконані власноруч</u> розробки)	1-3 доби
13.	Здійснити аналіз ефективності проходження практики, розробка пропозицій щодо вдосконалення її проведення (на захисті бути готовим доповісти та <u>представити звіт і фотозвіт</u>)	1-3 доби
14.	Заповнити щоденник ознайомчої практики (на захисті бути готовим доповісти та <u>представити щоденник</u>)	протягом ознайомчої практики

Начальник факультету забезпечення оперативно-службової діяльності спільно з начальником кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін організують заходи щодо ознайомчої практики, визначають розподіл за місцями ознайомчої практики.

Начальник кафедри проводить інструктаж з керівником ознайомчої практики від НАДПСУ (призначену особу з числа науково-педагогічного складу кафедри) щодо порядку організації ознайомчої практики.

Керівник ознайомчої практики від НАДПСУ (призначена особа з числа науково-педагогічного складу кафедри) інструктує курсантів щодо порядку проходження ознайомчої практики та відпрацювання звітної документації, видає індивідуальні завдання.

Начальники навчальних курсів інструктують курсантів щодо правил поведінки і заходів безпеки та організовує ознайомчу практику.

Під час підготовки до ознайомчої практики курсанти вивчають зміст програми ознайомчої практики та індивідуального завдання, організаційні вказівки щодо їх виконання.

До виїзду на ознайомчої практики курсант зобов'язаний:

вивчити програму ознайомчої практики;

отримати індивідуальне завдання на практику;

ознайомитись з обов'язками психолога;

повторити нормативно-правові акти, накази, методичні рекомендації та інші керівні документи, що визначають діяльність практичного психолога;

отримати інструктаж щодо підготовки до виїзду, порядку виїзду, правил поведінки та дотримання заходів безпеки на ознайомчій практиці від керівництва навчального курсу;

отримати інструктаж від керівника ознайомчої практики від НАДПСУ (призначеної особи з числа науково-педагогічного складу кафедри) щодо підготовки звітних документів, порядку відпрацювання індивідуального завдання та захисту результатів ознайомчої практики;

скласти проект індивідуального плану проходження ознайомчої практики, який в подальшому затверджується та погоджується керівниками ознайомчої практики від Національної академії.

Особливості проведення ознайомчої практики

У перший день курсанти складають календарний план роботи та графік відвідування місця проходження практики. У календарному плані повинно бути детально (по датах) описано види роботи курсанта під час проходження практики. У графіку відвідування зазначається дата та місце знаходження на кожній базі практики. Один примірник графіка подається керівникові практики від кафедри для контролю.

Курсанти під час ознайомчої практики ведуть щоденник проходження ознайомчої практики (додаток 3), у якому занотують результати спостережень, свої враження про роботу психолога. Його має право оглянути лише керівник практики від кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Останній день ознайомчої практики присвячується підведенню підсумків, виставленню курсанту оцінки за результатами його діяльності, написання відгуку керівником ознайомчої практики від академії. Після підведення підсумків організовується оформлення документів курсанта.

VI. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНИХ МАТЕРІАЛІВ

Після завершення ознайомчої практики курсант:

складає звіт про результати проходження ознайомчої практики курсанта Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького (додаток 4), який погоджується керівниками ознайомчої практики від Національної академії та кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін;

отримує від керівників відгук за результатами керівниками ознайомчої практики.

Звітність за результатами проходження ознайомчої практики курсантів

За результатами проходження ознайомчої практики курсанти подають начальнику кафедри:

індивідуальний план проходження ознайомчої практики;

звіт про результати проходження ознайомчої практики;

відгук за результатами ознайомчої практики;

заповнений щоденник проходження ознайомчої практики.

Засідання комісії з проведення захисту результатів ознайомчої практики курсантів проводяться через 10 діб після повернення курсантів із ознайомчої практики у строк, визначений наказом ректора Національної академії про організацію ознайомчої практики.

Комісія оцінює практичну підготовку на підставі вивчення звітних документів курсанта, відгуку, звіту керівника від Національної академії та кафедри, усної доповіді курсанта та його відповідей на додаткові запитання в межах службових обов'язків, що ним виконувалися під час проходження ознайомчої практики.

Під час оцінювання враховуються:

повнота та якість виконання індивідуального плану ознайомчої практики;

якість проведення занять, інших заходів під час ознайомчої практики;

виконання заходів під час участі в плануванні, організації, забезпеченні діяльності практичного психолога;

рівень набуття навичок самостійного виконання завдань у процесі проходження практики;

уміння застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності;

зміст та якість оформлення звітних документів;

дотримання курсантом дисципліни під час проходження ознайомчої практики.

Курсантам, які не виконали програму ознайомчої практики, отримали негативний висновок про якість її проходження надається можливість повторного її проходження в структурних підрозділах Національної академії в години самостійної підготовки. Тривалість такої ознайомчої практики має забезпечити виконання навчального плану.

Курсантам, які не захистили результати ознайомчої практики в установлений строк з поважних причин (хвороба, сімейні обставини, службові відрадження), рішенням начальника факультету встановлюється індивідуальний строк проведення захисту.

Курсантам, які отримали незадовільну оцінку під час захисту ознайомчої практики надається можливість перескладання. У разі повторного отримання незадовільної оцінки під час захисту ознайомчої практики курсанти відраховуються з Національної академії в установленому законодавством порядку.

Документи оформляються акуратно в друкованій формі, мають наскрізну нумерацію сторінок. Всі аркуші повинні бути зшиті. Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку, на якій зазначаються прізвище та ім'я курсанта, група; прізвища керівників від академії та кафедри; вид практики; термін проходження; назва бази практики. Звітна документація обов'язково повинна містити перелік всіх документів практики із зазначеними сторінками.

У звіті курсанти детально описують всю виконану під час практики роботу (наприклад, результати знайомства зі структурою та традиціями бази практики, індивідуальні доручення, волонтерську діяльність, екскурсії тощо). В звітних документах не повинно бути дослівного переписування матеріалів баз практики (історії, методичних розробок тощо).

Нижче подаються розділи звітної документації для ознайомчої практики:

1) щоденник практики, в якому мають бути присутні графік відвідування практики та нотатки про виконання завдань;

2) звіт, в якому має бути зазначено:

а) мету та завдання практики,

б) характеристику основних етапів проходження практики, яка має включати відомості про виконані завдання, ознайомлення з нормативними документами, специфікою роботи психолога в даному закладі та різними видами робіт психолога,

в) висновки (з зазначенням труднощів, що виникали під час проходження практики та особливо вдалих моментів, самоаналізом набутих під час практики знань, умінь та навичок, пропозицій та побажань щодо організації практики);

г) додатки (мають включати зразки нормативних документів, нормативів часу на виконання різних видів робіт, звітів психолога про виконану роботу, плану роботи психолога, зразки бланків та протоколів психодіагностичних методик, зразок оформлення аналізу психодіагностичного обстеження, зразок ведення журналів щоденного обліку роботи, наданих консультацій, психокорекційних та психопрофілактичних заходів, зразок плану-конспекту психокорекційного або психопрофілактичного заходу, зразок картки індивідуального психологічного діагностування, картки спостереження тощо – у відповідності до тих видів робіт, з якими мав змогу ознайомитись курсант).

Звітність за результатами ознайомчої практики керівника ознайомчої практики від Національної академії.

Керівник ознайомчої практики від Національної академії (подає начальнику факультету звіт про проведення ознайомчої практики курсантів Національної академії (додаток 5) із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення умов її організації. У випадку, коли керівник ознайомчої практики від Національної академії не призначався, звіт про проведення ознайомчої практики курсантів

опрацьовується начальником курсу на основі звітів курсантів про результати ознайомчої практики та їх доповідей в ході ознайомчої практики.

Звіт про проведення ознайомчої практики курсантів виконується в 2 примірниках, які розглядаються на нараді факультету. Перший примірник зберігається в загальному діловодстві, другий – направляється начальнику відділу професійної підготовки Національної академії.

Загальні підсумки ознайомчої практики і заходи щодо її подальшого вдосконалення розглядаються вченою радою Національної академії.

Звітність за результатами ознайомчої практики Національної академії

За результатами ознайомчої практики Національна академія подає до управління професійної підготовки Департаменту персоналу аналітичну довідку, в якій зазначаються:

участь керівного складу органів охорони державного кордону в організації і проведенні ознайомчої практики;

позитивні аспекти та виявлені недоліки в плануванні, організації та керівництві проходження ознайомчої практики курсантами Національної академії, можливі шляхи їх усунення;

узагальнені підсумки ознайомчої практики.

За підсумками ознайомчої практики видається наказ ректора Національної академії, в якому визначається перелік заходів, спрямованих на вдосконалення організації і проходження ознайомчої практики та освітнього процесу в Національній академії.

VII. ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (ЛІТЕРАТУРА)

1. Базова

1.1. Коцан І.Я., Ложкін Г.В., Мушкевич М.І. Психологія здоров'я: навч. пос. Луцьк: РВВ «Вежа» Вол. Нац. Ун-ту ім. Лесі українки, 2009. 319 с.

1.2. Кісарчук З. Г. Психологічна допомога дітям у кризових ситуаціях: методи і техніки : метод. посіб. / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, І. М. Біла, Г. П. Лазос, О. О. Шльонська; ред. : З. Г. Кісарчук; НАПН України, Ін-т психології ім. Г.С. Костюка. Київ : Рогальська І.О., 2016. 232 с.

1.3. Панок В. Г. Прикладна психологія. Теоретичні проблеми : монографія. Київ : Ніка-Центр, 2017. 188 с.

1.4. Основи психологічного консультування : навчально-методичний посібник / В.Г. Панок, І.М. Зварич, Я.В. Чапак, О.М. Чернописький. Вид. 2-ге, стереотип. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 272 с.

1.5. Психологу для роботи. Діагностичні методики: збірник ; Уклад. М.В. Лемак, В. Петрище. Ужгород, 2012. 616 с.

2. Додаткова

2.1. Сівак С. Скринінг шкільного життя. Методика комплексного психодіагностичного вивчення стану навчально-виховного процесу загальноосв. школи. Тернопіль: Підручники і посібники, 2001. 72 с.

2.2. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навчальний посібник для курсантів вищих навчальних закладів Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2007. 400 с.

2.3. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції. Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. 384 с.

2.4. Кутішенко В. П. Ставицька С.О. Психологія розвитку та вікова психологія: Практикум : навч. посіб. Київ : Каравела, 2009. 448 с.

2.5. Максимова Н. Ю. Психологія девіантної поведінки : навч. посібник. Київ: Либідь, 2011. С. 520.

2.6. Методичні рекомендації по проведенню тренінг-курсу для підлітків з питань просвітницької роботи щодо здорового способу життя. Київ : Міленіум, 2002. 48 с.

2.7. Осадько О. Технології психологічного консультування. Київ: Ред. загальнопед. газ., 2005. 128 с.

2.8. Афанасьева Н. Є. Психологічне консультування фахівців екстремального профілю : теорія, методологія, практика : монографія. Харків : НУЦЗУ, 2017. 315 с.

2.9. Психологу для роботи. Діагностичні методики: збірник / Уклад. М.В.Лемак, В. Петрище. Ужгород, 2012. 616 с.

2.10. Бондаренко А. Ф. Психологическая помощь : теория и практика. 4-е изд., испр. и доп. Киев : «Освіта України», 2007. 332 с.

2.11. Булах І. С. Кузьменко В. У., Помиткін Е. О. Консультативна психологія : підручник. Вінниця : Нілан, 2014. 484 с.

2.12. Васьківська С. В. Технологія консультативної взаємодії. *Практична психологія та соціальна робота*. 2008. № 6. С. 1-21.

3. Інформаційні ресурси

3.1. http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/apvchzu/2008_20/authors/lutsky_m.pdf

3.2. http://www.osvita-plaza.in.ua/publ/juridichna_psikhologija/sudovo_psikhologichna_eksper.

3.3. http://darwin-library.com/b1_37.html.

3.4. <http://student-lib.net/index.php?page=0-631-632-688>.

**Начальник кафедри психології, педагогіки та
соціально-економічних дисциплін
полковник**

Валентина МІРОШНІЧЕНКО

ДОДАТКИ

Додаток 1
до Програми ознайомчої практики для курсантів I курсу навчання
Національної академії Державної прикордонної служби України імені
Б. Хмельницького

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник _____

_____ (найменування ООДК)

_____ (військове звання) _____ (підпис) _____ (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

_____ 20__ року

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН проходження ознайомчої практики

_____ (військове звання, прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (факультет, спеціальність)

для проходження ознайомчої практики в

_____ (найменування підрозділу ОДК)

у період з _____ по _____ 20__ року

№ з/п	Найменування заходу	Дата	Відмітка про виконання	Примітка

Курсант _____

_____ (найменування навчальної групи)

_____ (військове звання)

_____ (підпис)

_____ (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

_____ 20__ року

ПОГОДЖЕНО:

Керівник ознайомчої практики від кафедри

Керівник ознайомчої практики від
Національної академії

_____ (посада)

_____ (посада)

_____ (військове звання) _____ (підпис) _____ (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

_____ (військове звання) _____ (підпис) _____ (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

_____ 20__ року

_____ 20__ року

Додаток

_____ 20__ року

до Програми ознайомчої практики для курсантів I курсу
Національної академії Державної прикордонної служби
України імені Б. Хмельницького

ПОГОДЖЕНО:

Начальник _____

(найменування ООДК)

(військове звання) (підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

_____ 20__ року

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Заступник ректора (проректор) НАДПСУ
з навчальної та наукової роботи

(військове звання) (підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

_____ 20__ року

ОСОБИСТИЙ ПЛАН

роботи керівника ознайомчої практики від Національної академії Державної
прикордонної служби України імені Б. Хмельницького

Таблиця 1

№ з/п	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання

Розподіл курсантів за місцями проходження ознайомчої практики

Таблиця 2

№ з/п	Місце ознайомчої практики	Військове звання, прізвище та ініціали курсантів	Посада на місці ознайомчої практики	Примітка

Послідовність і терміни керівництва проходженням ознайомчої практики
курсантами

Таблиця 3

№ з/п	Місце роботи	Термін роботи (числа місяця)					
		1	2	3	...	30	31

Керівник ознайомчої практики від
Академії _____

(посада)

(військове звання) (підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

_____ 20__ року

Додаток 3
до Програми ознайомчої практики для курсантів І
курсу Національної академії Державної прикордонної
служби України імені Б. Хмельницького

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**
ЩОДЕННИК
проходження ознайомчої практики

_____ ,
(військове звання, прізвище, ім'я, по батькові)
курсанта __ факультету, _____ курсу, _____ навчальної групи.
Керівник ознайомчої практики _____
(військове звання, прізвище, ім'я, по батькові)
Місце ознайомчої практики _____
(найменування підрозділу ОДК)
Практична підготовка на посаді _____
(посада)
Строк ознайомчої практики з _____ по _____ 20__ року

I. МЕТА І ЗАВДАННЯ ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ

Вивчити _____
Практично виконати _____
Взяти участь _____
Ознайомитися _____

II. ОБОВ'ЯЗКИ

III. ЗАУВАЖЕННЯ

IV. КАРТКА ОБЛІКУ ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ

(записи ведуться щодня впродовж усього періоду практичної підготовки)

Дата	Час	Перелік занять, завдань, заходів

Курсант _____
(найменування факультету)

_____ (військове звання)

_____ (підпис)

_____ (імя, ПРИЗВИЩЕ)

_____ 20__ року

Додаток 4
до Програми ознайомчої практики для курсантів І курсу
Національної академії Державної прикордонної служби України
імені Б. Хмельницького

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник

_____ (найменування ООДК)

_____ (військове звання) _____ (підпис) _____ (імя, ПРІЗВИЩЕ)

_____ 20__ року

ЗВІТ

про результати проходження ознайомчої практики курсанта Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького

Прізвище, ім'я, по батькові _____

Посада _____

Факультет _____

Мета ознайомчої практики _____

Підрозділ ОДК, в якому здійснювалася ознайомча практика _____

Строк ознайомчої практики з _____ по _____ 20__ року

Наказ по ООДК від _____ 20__ року № _____

Результати ознайомчої практики(заповнюється курсантом)

(стисло вказуються повнота відпрацювання програми ознайомчої практики і індивідуального плану проходження ознайомчої практики, отримані при цьому результати, позитивні сторони ознайомчої практики, суть труднощів і проблем, які виникали під час ознайомчої практики, пропозиції щодо подальшого вдосконалення організації і порядку проведення ознайомчої практики)

Пропозиції щодо впровадження результатів ознайомчої практики (заповнюється керівником ознайомчої практики від кафедри) _____

Курсант _____

(найменування навчальної групи)

_____ (військове звання) _____ (підпис) _____ (імя, ПРІЗВИЩЕ)

_____ 20__ року

Зі звітом ознайомлений

Начальник підрозділу _____

(військове звання) _____ (підпис) _____ (імя, ПРІЗВИЩЕ)

ПОГОДЖЕНО:

Керівник ознайомчої практики від кафедри

_____ (посада)

_____ (військове звання) _____ (підпис) _____ (імя, ПРІЗВИЩЕ)

_____ 20__ року

Керівник ознайомчої практики від
Національної академії

_____ (посада)

_____ (військове звання) _____ (підпис) _____ (імя, ПРІЗВИЩЕ)

_____ 20__ року

Додаток 5
до Програми ознайомчої практики для курсантів І
курсу Національної академії Державної прикордонної
служби України імені Б. Хмельницького

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник ректора (проректор) НАДПСУ
з навчальної та наукової роботи

_____ (військове звання) _____ (підпис) _____ (імя, ПРІЗВИЩЕ)

_____ 20__ року

ЗВІТ

**про проведення ознайомчої практики курсантів Національної академії
Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького**

з _____ по _____ 20__ року

У звіті відображаються такі питання:

ООДК, у якому курсанти проходили практичну підготовку, кількість курсантів, яка проходила ознайомчу практику на посадах;

виконання програми ознайомчої практики кожним курсантом окремо. У разі невиконання програми вказати причини, а також ужиті заходи, надати пропозиції щодо вдосконалення програми ознайомчої практики;

позитивні сторони й недоліки в організації ознайомчої практики. Зазначити відповідність теоретичної і практичної підготовки кожного курсанта, викласти загальні висновки з рекомендаціями для начальників кафедр і факультетів;

участь начальників ООДК в організації, керівництві і проведенні ознайомчої практики. Указати, що зроблено конкретно, якість проведених заходів; участь курсантів в підготовці та роботі з персоналом. Указати позитивні і негативні сторони, надати рекомендації начальникам кафедр; стан дисципліни курсантів у період ознайомчої практики.

У підсумках звіту відображаються такі питання:

загальні підсумки ознайомчої практики курсантів за відгуками. Пропозиції офіцерів ООДК щодо організації та проведення практичної підготовки. Рекомендації начальникам кафедр, факультетів;

конкретні пропозиції щодо подальшого поліпшення організації проведення ознайомчої практики. Загальні висновки щодо проведення ознайомчої практики.

Керівник ознайомчої практики від Національної академії

_____ (посада)

_____ (військове звання) _____ (підпис) _____ (імя, ПРІЗВИЩЕ)

_____ 20__ року

Додаток 6

до Програми ознайомчої практики для курсантів І курсу Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ОСНОВНИХ КОМПОНЕНТІВ ЗВІТУ
про результати проходження ознайомчої практики курсанта Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького

ВСТУП

Я, ...,проходив (ла)ознайомчу практику з по 202_ року.

Базою практики є – ...

Метою дослідження поглиблення теоретичних знань та закріплення на практиці знань про принципи і методи психологічних досліджень; ознайомлення з основними формами та напрямками роботи психолога різного профілю за змістом і специфікою; спостереження за проведенням діагностичної, консультативної, психокорекційної, просвітницької роботи психолога; залучення до опрацювання літератури на замовлення психолога базової установи; формування умінь щодо оформлення звітної документації.

Досягнення мети передбачає вирішення наступних завдань:

- ознайомитися із організаційно-методичною діяльністю психолога
- допомогти в організації та проведенні профорієнтаційних заходів
- здійснити психологічну просвіту щодо ...

Об'єктом дослідження ....

Предметом дослідження .....

Інформаційною базою написання звіту ... (література) (до 10 джерел)

Звіт із практики складається із вступу, основної частини, висновку, а також додатків.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Характеристика діяльності на ознайомчій практиці
(опис згідно завдань з результатами досліджень .....

ВИСНОВКИ

(висновки згідно із поставленими завданнями у вступі, даєте відповідь на кожне завдання)

ДОДАТКИ

(ксерокопія документів, розроблена лекція, фото ...)

